

БАНКІВСЬКИЙ ВАЛЮТНИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ

Сучасні умови діяльності банків на валютному ринку ускладнюються у зв'язку з активізацією впливу процесів міжнародної інтеграції та глобалізації. Зазначимо, що в умовах глобалізації національні валюти та ринки капіталів перетворюються в елементи єдиної світової фінансової системи, що призведе до втрати контролю держави за транскордонним рухом капіталів. За таких умов методи валютного регулювання та валютного контролю повинні постійно удосконалюватись, що обумовлює актуальність обраного дослідження.

Проблемам організації валютних відносин та контролю за ними присвячені праці багатьох вітчизняних та іноземних науковців: Дзюблюка О., Божидарніка, Міщенко С., Платоновой І., Брю С. Проведений аналіз наукової літератури свідчить, що методологічні засади розробки та впровадження системи валютного контролю, адекватної сучасним економічним умовам, не були належним чином розвинені. Недостатність теоретичних напрацювань негативно позначається на практиці застосування банками системи методів валютного контролю. Враховуючи зазначене, виникає необхідність у формуванні нових теоретичних підходів до визначення поняття валютного контролю, його структури та принципів організації.

Контроль – це складова частина управління процесом діяльності банку, що сприяє досягненню мети за оптимальних витрат робочого часу та ресурсів. [1, с.60].

Валютний контроль є видом банківського, а його об'єктом слугують валютні операції. Проведений аналіз вітчизняних законодавчих актів свідчить, що в українському законодавстві взагалі відсутнє визначення терміну «валютний контроль».

Дослідження економічної літератури дозволило сформулювати таке визначення: *валютний контроль* – це дії державних та недержавних господарюючих суб'єктів, спрямовані на дотримання законодавства в сфері проведення валютних операцій резидентів і нерезидентів, з метою

досягнення цілей валютної політики країни, шляхом виявлення відхилень від встановлених стандартів та норм.

Здійснюється валютний контроль на засадах методів банківського регулювання, що визначають загальні принципи організації валютних операцій, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення валютного законодавства.

Результати проведення валютного контролю працівниками НБУ у 2014р. свідчать, що найбільшу питому вагу займають такі порушення, як несвочасне подання, приховування звітності про валютні операції - 44.3%, невиконання функцій агента валютного контролю - 24,4% та найменшу – невиконання порядку декларування валютних цінностей - 0,01% [2].

Варто зауважити, що на даному етапі розвитку вітчизняної економіки НБУ проводить політику жорстких обмежень щодо валютних операцій в сферах торгівлі товарами, послугами та інвестицій. Використання широкого набору адміністративних інструментів, обумовлене необхідністю зміцнити курс гривні, зменшити відтік капіталу за кордон.

За таких умов, належне виконання уповноваженим банком функцій агента валютного контролю вимагає створення надійної системи внутрішнього контролю. Розробка та впровадження такої системи дозволить *банківській установі* об'єктивно оцінити: *ефективність проведення операцій з іноземною валютою; достовірність отриманої фінансової інформації; рівень валютних ризиків; відповідність проведення валютних операцій та отриманої щодо них інформації вимогам законодавства й внутрішнім документам.*

При розробленні *центрального банком* сучасних процедур банківського валютного контролю необхідно використовувати рекомендації Міжнародного комітету із банківського нагляду.

Список використаних джерел:

1. Аудит у банках: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Національний банк України; за заг. ред. канд.екон. наук О.М.Сарахман. – К.: УБС НБУ, 2007. – 334 с.

2.Офіційний сайт Національного Банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>